

MINISTER
NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO

DSW.WUN.053.1.2019.SJ

Warszawa, 20 września 2019

[REDACTED]

Szanowna Pani,

odpowiadając na petycję z dnia 25 czerwca 2019 r., uzupełnioną pismem z dnia 24 lipca 2019 r. (wpływ do MNiSW: 2 sierpnia 2019 r.)¹, uprzejmie proszę o przyjęcie następujących wyjaśnień.

Zmiany w systemie szkolnictwa wyższego i nauki wprowadzone z dniem 1 października 2018 r., tj. z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* oraz ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. – *Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*, zwana dalej „ustawą wprowadzającą”, objęły m. in. zmiany w kształceniu nauczycieli. Zmiany te zostały wprowadzone w uzgodnieniu z Ministrem Edukacji Narodowej, z uwagi na to, że kształcenie przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela prowadzone w szkołach wyższych jest powiązane z kwalifikacjami nauczycielskimi, za które odpowiedzialny jest MEN. Nadrzędnym celem podjętych działań było i jest podniesienie jakości kształcenia przyszłych nauczycieli.

¹ Petycja w zakresie zmodyfikowania lub uchylecia art. 212 ust. 2 pkt 1-2 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1669), została przekazana przez Biuro Dialogu i Korespondencji w dniu 2 sierpnia 2019 r.

Należy zauważyć, że docelowo kształcenie nauczycieli na studiach będzie miało miejsce tylko w uczelniach o kategorii naukowej co najmniej B, w dyscyplinie do której przypisany jest kierunek studiów, a w uczelniach niespełniających tego warunku – tylko w przypadku zawarcia porozumienia o współpracy przy prowadzeniu tych studiów z uczelnią o odpowiedniej kategorii naukowej. Wspomniany w petycji art. 212 ust. 2 ustawy wprowadzającej stanowi szczególny przepis przejściowy, na mocy którego, w okresie dostosowawczym, uczelnie, nieposiadające uprawnień do nadawania stopnia doktora w dyscyplinie, do której jest przyporządkowany kierunek, i które w dniu 1 października 2018 r. prowadziły studia przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela, mogą prowadzić takie studia po spełnieniu jednego ze wskazanych w nim warunków, tj. zawarcia porozumienia, o którym mowa w art. 206 ust. 2 ustawy wprowadzającej albo posiadania większej liczby studentów na studiach stacjonarnych niż na niestacjonarnych (w skali uczelni), z tym że przyjęcia na te studia po raz ostatni będą możliwe na rok akademicki 2021/2022. Ten szczególny przepis wprowadzono z myślą aby w okresie dostosowawczym do nowych regulacji prawnych uczelnie mogły zdecydować o swojej przyszłości i misji edukacyjnej jaką będą chciały pełnić. Decyzje w zakresie oferty edukacyjnej powinny bowiem wynikać z przyjętych w uczelniach strategii uwzględniających wszelkie uwarunkowania swojego działania. Ustawa zwiększa szanse rozwojowe w mniejszych ośrodkach, zakładając przede wszystkim dokonanie przez uczelnie analizy misji i realizowanych zadań w kontekście ich kluczowych ról w danym otoczeniu. Zmiany wprowadzone nową ustawą, w tym również te będące przedmiotem niniejszej petycji, to rezultat szerokich i długotrwałych konsultacji zarówno ze środowiskiem akademickim, jak i otoczeniem społeczno-gospodarczym.

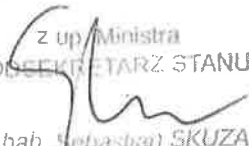
Kwestie związane z systemem kształcenia przyszłych nauczycieli są jednym z priorytetów w działaniach Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, a zmiany wprowadzone w tym zakresie były wynikiem ścisłej współpracy z Ministerstwem Edukacji Narodowej i są powiązane z nową organizacją systemu oświaty (likwidacja gimnazjów, czteroletnie liceum, pięcioletnie technikum). Przede wszystkim mają na celu odpowiednie przygotowanie do wykonywania zawodu nauczyciela oraz konieczność zapewnienia wysokiej jakości kształcenia. Przewidziany nowymi regulacjami prawnymi sposób organizacji kształcenia przyszłych nauczycieli odpowiada na zapotrzebowanie współczesnej szkoły. Standardy kształcenia nauczycieli zawarte w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. poz. 1450), które wprowadzie

wydawane jest przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, jednakże – zgodnie z wprowadzonym upoważnieniem zawartym w art. 68 ust. 3 pkt 4 ustawy – *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* – w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw oświaty i wychowania, zostały wypracowane we współpracy z powołanym przy Ministrze Edukacji Narodowej, Zespołem do spraw kształcenia i doskonalenia nauczycieli, którego celem była modernizacja i wzmocnienie systemu doskonalenia nauczycieli, z uwzględnieniem roli szkół wyższych.

Odnosząc się do kwestii zapewnienia przez władze publiczne powszechnego i równego dostępu do wykształcenia, informujemy, że cytowanego w petycji art. 70 ust. 4 zd. 1 Konstytucji RP nie należy rozpatrywać w oderwaniu od dalszej części wskazanego ustępu. Pełny przepis ustępu 4 brzmi: *Władze publiczne zapewniają obywatelom powszechny i równy dostęp do wykształcenia. W tym celu tworzą i wspierają systemy indywidualnej pomocy finansowej i organizacyjnej dla uczniów i studentów. Warunki udzielania pomocy określa ustawa.* Przepis ten należy odnieść do tworzenia warunków dostępności szkół, w tym wyższych, poprzez – w odniesieniu do szkół wyższych: możliwość ubiegania się o pomoc materialną w formie: stypendium socjalnego, stypendium specjalnego dla osób niepełnosprawnych, stypendium rektora dla najlepszych studentów, stypendium ministra za wybitne osiągnięcia oraz zapomogi. Zgodnie z oczekiwaniami środowiska akademickiego, nowa ustawa – *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* zachowuje dotychczasowy model systemowego wspierania studentów poprzez udzielanie przez uczelnię bezzwrotnych stypendiów i zapomóg, jednocześnie wprowadzając modyfikacje, które zwiększają dostęp do pomocy, a także upraszczając zasady przyznawania świadczeń przez uczelnię. Świadczenia dla studentów według nowych zasad będą przyznawane od 1 października 2019 r. W myśl nowej regulacji studenci będą mogli ubiegać się o świadczenia w formie stypendium socjalnego, stypendium dla osób niepełnosprawnych, stypendium rektora oraz zapomogi, przyznawane na podstawie kryteriów odpowiadających zróżnicowanym potrzebom osób studiujących. Poszczególne stypendia i zapomogę można otrzymywać niezależnie, pod warunkiem spełnienia kryteriów określonych dla każdego ze świadczeń. Priorytetem wprowadzenia takiego systemu świadczeń jest wspieranie procesu kształcenia osób najuboższych poprzez gwarantowane ustawowo stypendium socjalne dla osób w trudnej sytuacji materialnej. Wśród najważniejszych zmian wprowadzonych od 1 stycznia 2019 r. warto wymienić również zwiększenie do 30 lat granicy wieku, do którego student może otrzymać kredyt studencki, zaś w przypadku doktorantów limit ten wynosi 35 lat. Ponadto student może ubiegać się także o zakwaterowanie w domu studenckim uczelni lub

wyżywienie w stołówce studenckiej uczelni. Może również ubiegać się o zakwaterowanie małżonka i dziecka w domu studenckim uczelni (art. 104, 173-178 ww. *ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższymi nauce*). Z uwagi na powyższe wskazany wyżej przepis Konstytucji RP należy rozumieć jako stworzenie realnych szans na kształcenie na różnych poziomach edukacyjnych, w tym także z uwzględnieniem edukacji na poziomie szkół wyższych, jako równość szans, a nie powszechny dostęp do efektów kształcenia. Dostęp do wykształcenia nie jest bowiem równoznaczny z obowiązkiem zapewnienia każdej osobie możliwości podjęcia studiów w miejscowości, w której zamieszkuje. W celu zapewnienia większej dostępności do studiów, wyrównania szans dla osób z różnych grup społecznych, zwłaszcza osób niezamożnych zostały przewidziane wyżej wskazane świadczenia.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra
POSSEKRETARZ STANU

dr hab. Sebastian SKUZA

Do wiadomości:

1. Kancelaria Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej
Biuro Dialogu i Korespondencji
ul. Wiejska 10
00-902 Warszawa